

**Promocja czytelnictwa w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej
im. Marii Grzegorzewskiej w Zielonej Górze
w roku szkolnym 2023/2024**

W roku szkolnym 2023/2024 Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Marii Grzegorzewskiej w Zielonej Górze podejmowała kolejne inicjatywy, których celem była promocja czytelnictwa oraz rozwijanie kompetencji czytelniczych dzieci i młodzieży.

Inspirowanie i promowanie edukacji czytelniczej to jedno ze statutowych zadań Biblioteki. Dlatego w realizację działań na rzecz upowszechniania czytelnictwa włączona jest cała kadra nauczycieli bibliotekarzy, którzy z pasją i zaangażowaniem organizują przedsięwzięcia inspirujące do odkrywania magii książek. Korzystają przy tym z nowoczesnych technologii, w tym opartych na AI, adresując swoje propozycje nie tylko do członków lokalnej społeczności, ale również do szerszego kręgu odbiorców.

Na stronie internetowej PBW w Zielonej Górze zamieszczone zostały zasoby cyfrowe w postaci tablic wirtualnych i quizów literackich, których ilość rokrocznie się powiększa. Niewątpliwie dla osób zainteresowanych tematyką najbardziej przydatną będzie tablica wirtualna *Promocja czytelnictwa*, stanowiąca kolekcję linków do serwisów z ofertą metod, narzędzi i gotowych zasobów, dzięki którym nauczyciele mogą inspirować swoich uczniów do ciekawych wyborów lekturowych. Aby ułatwić naszym odbiorcom szybki dostęp do materiałów i informacji obejmujących zagadnienia popularyzacji czytania, na stronie internetowej www.pbw.zgora.pl stworzyliśmy podstronę *Promocja czytelnictwa*.

Korzystając z możliwości, jakie daje zastosowanie nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, zachęcamy do zmierzenia się ze swoją wiedzą literacką poprzez rozwiązywanie quizów. W internetowym serwisie Quizme utworzono profil Biblioteki, na którym opublikowane zostały nasze propozycje tej intelektualnej rozrywki. Większość stanowią quizy literackie, a także upowszechniające wiedzę na temat książki i bibliotek, dostępne na stronie internetowej PBW i naszym fanpage'u:

- ✓ *„Balladyna” – quiz dla miłośników literatury,*
- ✓ *Cyprian Kamil Norwid – życie i twórczość,*
- ✓ *Krzysztof Kamil Baczyński – quiz o życiu i twórczości poety pokolenia Kolumbów,*
- ✓ *Leopold Tyrmand – quiz dla miłośników literatury,*
- ✓ *Stanisław Lem – życie i twórczość,*
- ✓ *Quiz literacki „Szczęśliwa trzynastka”,*
- ✓ *Tadeusz Różewicz – życie i twórczość,*
- ✓ *Tydzień Bibliotek w Polsce,*
- ✓ *„Moralność pani Dulskiej” – dramat Gabrieli Zapolskiej,*
- ✓ *Ciekawostki o bibliotekach,*
- ✓ *Wisława Szymborska – życie i twórczość,*

- ✓ *Aleksander Fredro – życie i twórczość,*
- ✓ *Budowa i historia książki,*
- ✓ *„Ballady i romanse” Adama Mickiewicza,*
- ✓ *„Nad Niemnem” Elizy Orzeszkowej,*
- ✓ *Marek Hłasko – „Wiem tylko, że będę biegł przez całą drogę; i że będę mówił przez cały czas”,*
- ✓ *Czesław Miłość – życie i twórczość.*

Wybór tematyki quizów wiąże się z ogłaszaniem przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej rokiem danego pisarza, lekturą w ramach Narodowego Czytania, bądź innym ważnym wydarzeniem, które inspiruje nauczycieli bibliotekarzy PBW w Zielonej Górze do podejmowania okolicznościowych działań. Często przyjmowały one formę kompleksowej aktywności na rzecz popularyzacji obchodów roku danego twórcy poprzez organizację wystawy ze zbiorów PBW, tematycznego zestawienia bibliograficznego, kolekcji w katalogu INTEGRO oraz spotkania literackiego. Spotkania te są ważnym, cyklicznym punktem naszej działalności w obszarze promowania czytelnictwa oraz rozwijania zainteresowania literaturą piękną. Zapraszamy wówczas wykładowców, specjalistów gotowych poszerzyć wiedzę odbiorców na temat życia i twórczości wybranego twórcy.

Okazją do zintensyfikowania naszych działań na rzecz popularyzacji czytelnictwa jest obchodzony w dniach 8-15 maja Tydzień Bibliotek w Polsce.

XXI Ogólnopolski Tydzień Bibliotek pod hasłem „Biblioteka – miejsce na czasie” zainaugurowała wystawa „Od słowa do obrazu” – adaptacje filmowe w PBW. Jej celem była prezentacja kolekcji ekranizacji książkowych z naszych zbiorów. Chcieliśmy pokazać, że w PBW można znaleźć wiele ciekawych i popularnych tytułów literatury pięknej oraz ich adaptacji. Zależało nam, na zaangażowaniu odbiorców wystawy. Rolą zwiedzających było odgadnięcie, do której z prezentowanych ekranizacji nawiązuje eksponowany obraz wygenerowany przez AI.

Hasło XXI Tygodnia Bibliotek w Polsce odzwierciedla między innymi ideę miejsca dla każdego. Użytkownik odwiedzający PBW w Zielonej Górze jest mile widziany i znajdzie coś dla siebie. Z myślą o najmłodszych oraz ich rodzicach udostępniamy kącik czytelniczy. Kolorowy – zaopatrzony w bezpieczne dla dzieci sprzęty – *Kącik Małego Czytelnika* to przestrzeń specjalnie wyznaczona dla małego dziecka, które towarzyszy dorosłym podczas odwiedzin w Bibliotece. Pocięchy naszych czytelników mogą wtedy ciekawie spędzić czas przy lekturze książeczek dla maluchów.

Promocja czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży stanowi mocny atut w naszej działalności. Podpisane w ubiegłych latach partnerskie porozumienia o współpracy z licznymi instytucjami oświatowymi w zakresie wspierania wielokierunkowej aktywności dziecka poprzez organizację warunków sprzyjających nabywaniu doświadczeń w fizycznym, emocjonalnym, społecznym i poznawczym obszarze jego rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem upowszechniania czytelnictwa oraz rozwijania kompetencji czytelniczych wśród dzieci i młodzieży, zobowiązują nas do podejmowania inicjatyw w tym zakresie. Promujemy więc ideę wczesnego rozbudzania czytelniczej pasji, odwiedzając przedszkola, zapraszając na lekcje biblioteczne uczniów z lubuskich szkół, wypożyczając wystawy,

propagując na stronie internetowej Biblioteki konkursy czytelnicze, akcje i kampanie społeczne.

Zajęcia z przedszkolakami czy uczniami to ciekawy i radosny czas obcowania z literaturą dla dzieci. Nie inaczej było podczas kolejnej edycji spotkań *Zaczarowany świat kamishibai* organizowanych z okazji Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek w Polsce, których adresatami były dzieci z Miejskiego Przedszkola nr 34 oraz Miejskiego Przedszkola nr 39 w Zielonej Górze. Nauczyciele bibliotekarze wcielali się w aktorów, prezentując bajki w formie teatryku kamishibai. Była to również okazja do rozmów na temat prezentowanych treści i wspólnych zabaw z przedszkolakami.

Wspomaganie szkół i placówek oświatowych w formie zajęć prowadzonych przez naszych nauczycieli cieszy się dużą popularnością w lokalnym środowisku oświatowym. W roku szkolnym 2023/2024 uczestniczyło w nich łącznie 818 osób. Podczas lekcji stosujemy również wybrane narzędzia z obszaru technologii informacyjno-komunikacyjnych, żeby zorientowaną obecnie na tę formę aktywności młodzież, „zarazić” (np. poprzez samodzielne tworzenie memów internetowych) ideą popularyzowania czytelnictwa.

Ceniąc walory czytania dzieciom opublikowaliśmy filmiki z kolejnymi odsłonami prezentowanego przez pracowników PBW tekstu książki *„Dziewczynka, która miała oczy szeroko otwarte”*. Projekt poprzedzony był kampanią informacyjną na temat tej wartościowej publikacji i zaproszeniem do bezpłatnego odbioru tytułu w wersji polskiej oraz ukraińskiej.

Propagujemy również biblioterapeutyczną wartość literatury dziecięcej poprzez zajęcia o tym charakterze, w których uczestniczą przedszkolaki i uczniowie młodszych klas szkół podstawowych. Warto wymienić przykładowe propozycje lekcji: *Czarodziejski świat Muminków*, *Kuferek pełen baśniowych fantazji* z wykorzystaniem baśni Hansa Christiana Andersena; *Dlaczego marzenia? Stań się jak motyl...*; *Brzydkie kaczątko*; *Wyleci wróblem, wołem wróci – jak to z plotką bywa*.

Biblioterapia jest dla nas dziedziną, którą staramy się ustawicznie zgłębiać, wdrażać i propagować wśród naszych odbiorców. Dlatego też wspólnie z innymi nauczycielami z placówek oświatowych naszego województwa tworzymy w PBW sieć współpracy i samokształcenia nauczycieli *Terapeutyczna wartość literatury – zajęcia edukacyjne z wykorzystaniem biblioterapii*. Spotkania w roku szkolnym 2023/2024 odbyły się dwukrotnie w formule online i stacjonarnej, dając jej uczestnikom możliwość wymiany doświadczeń, wzajemnego wsparcia i pogłębiania wiedzy w tej dziedzinie, także poprzez rekomendacje tytułów, które można wykorzystać w procesie biblioterapeutycznym.

Inspirowanie do sięgania po wartościowe publikacje odbywała się także poprzez wystawy. Warto wspomnieć o ekspozycji *Marek Hłasko (1934-1969)*, czy wystawie, która nawiązuje do kolejnej edycji *Narodowego Czytania*. Biblioteka rokrocznie włącza się w akcję, której podstawowym celem jest popularyzacja czytelnictwa, zwrócenie uwagi na potrzebę dbałości o polszczyznę oraz wzmocnienie poczucia wspólnej tożsamości. We wrześniu 2023 roku zachęcaliśmy odbiorców do wspólnego czytania *Nad Niemnem* Elizy Orzeszkowej.

Prezentacja zbiorów Biblioteki to również eksponowanie nowości w Czytelni, w tym pozycji z literatury pięknej. Recenzje książek rekomendowanych przez naszych nauczycieli bibliotekarzy można przeczytać w zakładce *Polecamy* na stronie internetowej PBW, na portalu *W Zielonej* oraz posłuchać w audycjach radiowych *News pedagogiczny* w Akademickim Radiu Index, z którym współpracujemy przy tworzeniu audycji.

Istotnym czynnikiem partnerskiego wsparcia jest również udział naszej Biblioteki w *Narodowym Programie Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025*, jako placówki współpracującej z przedszkolami i szkołami podczas planowania zakupu książek i wymiany informacji o wydarzeniach promujących czytelnictwo. Dofinansowanie uzyskane w ramach uczestnictwa w Programie pozwoliło nam na wzbogacenie naszego księgozbioru w wiele wartościowych tytułów w wersji drukowanej i audio, w tym lektur szkolnych.

Nauczycieli bibliotekarzy z placówek oświatowych, zachęcamy do promowania czytelnictwa podczas corocznego Forum Bibliotek Szkolnych Województwa Lubuskiego. Podczas X Forum pod nazwą *Ludzka i sztuczna inteligencja w popularyzacji czytelnictwa*, które odbyło się 22.11.2023 r. w formie zdalnej, prezentowaliśmy możliwości nowatorskich działań w pracy nad promocją czytelnictwa i biblioteki szkolnej. Wykład pana Łukasza Brauna z firmy Good Books na temat możliwości, jakie daje zastosowanie narzędzi opartych na AI w promocji czytelnictwa uzupełniony został przez wystąpienia nauczycieli bibliotekarzy z PBW w Zielonej Górze na temat pomysłów, metod i narzędzi dostępnych w Sieci oraz prezentowanych na stronie internetowej i fanpage'u Biblioteki.

Forum to nie jedyna inicjatywa o szerokim zasięgu, która gromadzi społeczność nauczycieli bibliotekarzy zainteresowaną rozwijaniem pasji czytelniczej. Podobnie, jak w ubiegłych latach, również w roku szkolnym 2023/2024 nie zabrakło zaangażowania w ogólnopolską akcję czytelniczą *Wielka Liga Czytelników*. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Marii Grzegorzewskiej w roku szkolnym 2023/2024 po raz kolejny współorganizowała *Wielką Ligę Czytelników*, pełniąc funkcję Koordynatora Wojewódzkiego tego przedsięwzięcia. Bliska jest nam bowiem idea tworzenia społeczności aktywnych czytelników, propagowania mody na czytanie oraz promowanie kultury w rodzinach.

Apelując do lokalnej społeczności aktywnych czytelników zachęcamy do wzięcia udziału w naszych akcjach czytelniczych. W Wypożyczalni Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Marii Grzegorzewskiej w Zielonej Górze udostępniamy miejsce dla uwalniania książek. To całoroczne przedsięwzięcie PBW, które promujemy w czerwcu, w ramach Ogólnopolskiego Święta Wolnych Książek. Z kolei 8 marca czytelniczki odwiedzające Bibliotekę miały możliwość otrzymania w prezencie książki z tzw. literatury kobiecej, a 24 czerwca 2024 r. rozdawaliśmy prezenty książkowe w ramach akcji *Święto Książki na św. Jana*. Taką możliwość otrzymali również odwiedzający nas w czasie wakacji miłośnicy książek decydując się na udział w przedsięwzięciu *Książka w prezencie na wakacje*.

W przyszłości planujemy następne inicjatywy oraz kontynuację działań, zmierzających do podniesienia kompetencji i zainteresowań czytelniczych dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych. Niezmiennie oferujemy wsparcie placówkom oświatowym w zakresie promocji czytelnictwa. Chcemy stworzyć inspirujące środowisko sprzyjające rozwojowi

umiejętności czytelniczych i pasji do literatury dzięki różnorodności naszej oferty i utrzymywaniu wysokiej jakości w jej kreowaniu i realizacji. Zapraszamy do korzystania z usług i zbiorów Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Marii Grzegorzewskiej w Zielonej Górze oraz do odwiedzania na bieżąco aktualizowanej strony internetowej i naszego profilu na Facebooku.

Anna Aleksandrowicz